

Katsuraboom van Endegeest; Een woeste vrouw

Al eerder heb ik een artikel mogen schrijven over een veterane boom, de Hollandse Linde, op het landgoed van Endegeest in Oegstgeest. Deze keer neem ik u mee naar een Katsuraboom, *Cercidiphyllum japonicum*, die op hetzelfde landgoed staat.

Deze Katsuraboom is de dikste van Zuid-Holland met een omtrek van 3.37 meter¹, maar de dikte is niet

de enige reden waarom deze boom opmerkelijk is. De boom heeft twee toppen en is uitgescheurd in de splitsing van de stam, waardoor ze een woest uiterlijk heeft. De boom maakt nieuwe scheuten aan op de stam en op gestelarmen, wat kenmerkend is voor bomen die op weg zijn naar de veterane groeifase. Dit noemt men het vormen van een secundaire kroon.

Cercidiphyllum japonicum is tweehuizig. In het voorjaar is aan de bloeiwijze met vier rode stempels te zien dat deze Katsuraboom een vrouwelijk exemplaar is. De Nederlandse bijnaam 'Koekjesboom' refereert echter niet aan de geur van de bloemen maar aan de zoete geur die ontstaat tijdens het vallen van de bladeren. Die geur wordt veroorzaakt door de stof maltol die

De Katsuraboom in het park van kasteel Endegeest

De vrouwelijke bloeiwijze

de val en rotting van de bladeren bevordert.

Walter van der Meer, groenmedewerker en boomveiligheidscontroleur van GGZ Rivierduinen, kent de boom al jaren. Hij schat in dat ze waarschijnlijk geplant is in 1897, toen

het landgoed Endegeest in gebruik genomen werd als psychiatrisch ziekenhuis. ‘De boom heeft slechte begeleidings snoei gehad’, verteld Walter, ‘anders had ze nooit twee toppen ontwikkeld, en was de stam niet uitgescheurd.’ De boom is voor het laatst in 2017 gesnoeid.

Om een eeuwenoude leeftijd te kunnen halen, gaan bomen na volwassenheid over naar ouderdom en later naar een veterane fase. De bijna 130-jarige boom is wellicht jong om beginstappen te maken naar de veterane fase, maar laat prachtig de overlevingskracht van de natuur te zien. In de overgang naar deze fase helpen saprophyte houtrotschimmels de bomen om hol te worden. Ze zorgen ervoor dat het dode kernhout wegrot. Een holle buis is meer flexibel en beter in stand te houden dan een solide houten stam met gewicht van meerdere tonnen². Deze Katsuraboom is ook hol van binnen. De boom laat niks verloren gaan en heeft zelf adventiefwortels gemaakt

die het weggrottende hout ingroeien. Deze extreme maar effectieve manier van zichzelf hergebruiken voor voedingsstoffen is bijzonder om te zien.

De boom is opgenomen op de lijst van monumentale en waardevolle bomen van de gemeente Oegstgeest. Wat de toekomst van deze woeste vrouw zal zijn bij de toekomstige ontwikkelingen van het landgoed zal nog moeten blijken. De Katsuraboom staat nu in elk geval op een gunstige locatie om een veterane boom te worden, met voldoende ruimte en licht om zichzelf in stand te kunnen houden.

Referenties

1. Monumentale Bomen. Katsuraboom in het park van kasteel Endegeest https://www.monumentaltrees.com/nl/nld/zuidholland/oegstgeest/6071_kasteelendegeest/61583/
2. Joye, T. Het beheer van veteranabomen <https://edepot.wur.nl/357367>

Adventiefwortel in de holle boom